

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 188/2013-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. S., B., vedenú pod sp. zn. Rvp 10685/2013 a sťažnosť Ing. L. S., B., vedenú pod sp. zn. Rvp 10686/2013, zastúpených advokátkou JUDr. J. F., B., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 195/2000 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Ing. J. S. vedenú pod sp. zn. Rvp 10685/2013 a sťažnosť Ing. L. S. vedenú pod sp. zn. Rvp 10686/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 10685/2013.

2. Sťažnosti Ing. J. S. a Ing. L. S. o d m i e t a ako podané zjavne neoprávnenými osobami.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 27. februára 2013 doručené sťažnosti Ing. J. S. a Ing. L. S. , obaja bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. J. F., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 195/2000 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažností vyplýva, že krajský súd vyhlásil 27. júna 2001 konkurz na majetok dlžníka: obchodnej spoločnosti S.a. s. v likvidácii, B. (ďalej len „úpadca“). Konkurzné konanie je vedené pod sp. zn. 6 K 195/2000 a dosiaľ nie je ukončené, pričom sťažovateľom ako akcionárom úpadcu vyplýva povinnosť platiť rôzne poplatky Centrálnemu depozitáru cenných papierov Slovenskej republiky, a. s.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že nemajú žiadnu procesnú možnosť ovplyvniť svojím konaním priebeh napadnutého konkurzného konania, v ktorom dosiaľ nebola nastolená právna istota. Podľa sťažovateľov „*spôsob vedenia procesu*“ pred krajským súdom a „*neúmerne dlhý celkový čas procesu očividne ohrozujú elementárne práva*“ sťažovateľov ako účastníkov napadnutého súdneho konania.

Sťažovatelia ďalej poukázali na judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej konanie trvajúce dvanásť rokov „*možno už len na základe posúdenia v globále považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy SR. Taká zdlhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate.*“.

Sťažovatelia tiež zdôraznili, že „*protrahovanie procesu a nedohľadný výsledok až extrémne škodia*“ ich postaveniu, pričom oni nemienajú byť vlastníkami „*bezpečných akcií zbankrotovanej, ba reálne neexistujúcej firmy*“, z čoho im vyplývajú platobné povinnosti.

Sťažovatelia ďalej argumentovali, že „medzi neefektívnym vedením procesu v merite veci, zbytočnými prietahmi v tangovanom súdnom konkurznom konaní a porušenými základnými právami... existuje očividná a priama príčinná súvislosť“.

Sťažovatelia uviedli, že podali predsedovi krajského súdu sťažnosť v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ale dosiaľ neboli prijaté žiadne opatrenia zaručujúce konanie bez zbytočných prietahov.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej poukázali na aktuálnu judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd zohľadňuje 3 kritériá. Vo vzťahu ku skúmaniu právnej a faktickej zložitosti veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, sťažovatelia uviedli, že im nie sú „známe žiadne extrémne zložitosti daného konkurzného konania“ a ani oni svojím správaním neprispeli k predĺžovaniu napadnutého konania. Iba samotný postup krajského súdu, ktorý „vec nerieši“, je podľa názoru sťažovateľov dôvodom zdĺhavosti konkurzného konania.

Na základe uvedeného sťažovatelia v sťažnosti navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 195/2000 porušil ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal krajskému súdu, aby konal bez zbytočných prietahov, priznal každému z nich primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € a trovy konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.A K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 10685/2013 a sp. zn. Rvp 10686/2013 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť konania krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.B K namietanému porušeniu práva sťažovateľov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

V zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd viazaný pritom návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), čo osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv.

V zmysle uvedeného ústavný súd predmet konania o sťažnosti sťažovateľov vymedzil tak, že je ním namietané len porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, nie však práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré sťažovatelia síce v úvode sťažnosti označili, avšak v petite sťažností sa ich porušenia už nedomáhali a ani ich prípadné porušenie vo svojej argumentácii neodôvodnili.

Ústavný súd súčasne konštatuje, že sťažovatelia prostredníctvom kvalifikovanej právnej zástupkyne (ktorá koncipovala samotný návrh, pozn.) v texte sťažnosti nekonkretizovali svoje postavenie v predmetnom konaní, ani nepredložili listinné dôkazy na preukázanie tvrdených skutočností (napríklad kópiu žiadosti o podanie informácie, kópiu sťažnosti predsedovi krajského súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch). Okrem uvedenia celkovej dĺžky konania nekonkretizovali ani dôvody, ktoré by mali signalizovať záver o existencii zbytočných prietáhov (nešpecifikovali napríklad konkrétne obdobia nečinnosti konajúceho súdu, resp. obdobia neefektívnej činnosti a pod.).

Aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov preto ústavný súd konštatuje, že sťažnosti vykazujú isté nedostatky náležitostí predpísaných zákonom, ktoré ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom

predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Vzhľadom na obsah sťažností, z ktorých síce vyplýva, že sťažovatelia sú akcionármi úpadcu, avšak súčasne z nich nevyplýva, že by boli jeho veriteľmi, ústavný súd dopytom na krajskom súde prostredníctvom súdnej kancelárie poverenej činnosťou v konkurzných veciach zistil, že sťažovatelia (ako akcionári úpadcu) nie sú v namietanom konkurznom konaní vedení ako veritelia úpadcu a nie je s nimi ani konané ako s účastníkmi konkurzného konania. Krajský súd konkurznú prihlášku sťažovateľov neeviduje.

Podľa § 7 ods. 1 a 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) účastníkmi konkurzu sú veritelia, ktorí podali návrh na vyhlásenie konkurzu, veritelia, ktorí prihlásili svoje pohľadávky podľa § 20 (ďalej len „konkurzní veritelia“), a dlžník. Účastníkmi konkurzu sa stanú aj veritelia pohľadávok proti podstate (§ 31 ods. 3) a veritelia pohľadávok podľa § 31 ods. 1 písm. a) až c), ak ich nárok nebol uspokojený a uplatnili pohľadávku na súde, ktorý vyhlásil konkurz, žalobou, prihláškou alebo ak sú zahrnutí do zoznamu na účely rozvrhu (§ 29 ods. 1).

Veriteľmi pohľadávok proti podstate sú veritelia pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a sú splatné v priebehu konkurzu, ako aj veritelia pohľadávok podľa § 31 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní (pracovné nároky), ktoré vznikli a sú splatné tri mesiace pred vyhlásením konkurzu a v priebehu konkurzu (§ 31 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Veriteľmi pohľadávok podľa § 31 ods. 1 písm. a) až c) zákona o konkurze a vyrovnaní sú veritelia, ktorí majú nároky na vrátenie preddavku na trovy konania (§ 5 ods. 2), nároky na vrátenie preddavku na odmenu predbežného správcu (§ 9b ods. 3) a nároky na trovy výkonu rozhodnutia a trovy exekúcie, ak výkon rozhodnutia alebo exekúcia boli prerušené [§ 14 ods. 1 písm. d)].

Postavenie sťažovateľov ako niektorého zo subjektov vymenovaných v § 7 zákona o konkurze a vyrovnaní nevyplyva ani z obsahu sťažnosti, ani zo zistení ústavného súdu.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06, III. ÚS 108/2012).

Po preskúmaní sťažnosti sťažovateľov doručených 27. februára 2013 preto ústavný súd konštatuje, že tieto sťažnosti, namietajúce postup krajského súdu v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 195/2000 neboli podané osobami, ktoré by v danom konaní mali procesné postavenie účastníkov konkurzného konania. V konkurznom konaní je účastníkom konania ako dlžník len akciová spoločnosť, ktorej sú sťažovatelia akcionármi. V danej veci aplikovaný zákon o konkurze a vyrovnaní však akcionárov obchodnej spoločnosti z dôvodu existencie ich právneho vzťahu s obchodnou spoločnosťou, ktorej akcie vlastní, za účastníkov konkurzného konania nedefinuje.

Na základe uvedeného ústavný súd predmetné sťažnosti odmietol ako podané zjavne neoprávnenými osobami (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom rozhodovaním o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2013